

4. Vnější vztahy

Meziroční dynamika exportu ve 3. čtvrtletí zrychlila.

Celková hodnota vývozu zboží v 1. až 3. čtvrtletí 2019 dosáhla 2 774,6 mld. korun¹. Zvýšení v porovnání se stejným obdobím předchozího roku tak činilo 105,4 mld. korun (3,9 %). Poměrně solidní byla meziroční dynamika v 1. i 2. kvartálu letošního roku (3,7 % a 3,5 %). Ve 3. čtvrtletí ale došlo k posílení meziročního růstu na 4,7 %. Hodnota exportu se tak zvýšila o 40,1 mld. korun na 893,9 mld.

Rostl zejména export do zemí Evropské unie.

Teritoriální členění exportu ukazuje, že posílení meziroční dynamiky ve 3. čtvrtletí mělo zdroj zejména v obchodu se zeměmi Evropské unie. Hodnota vývozu do EU se zvýšila o 4,1 % a mimo EU se udrželo poměrně vysoké tempo 8,0 %. Na 4,3 % zrychlil růst vývozu do Německa a o 4,4 % se zvýšil export do Polska. Silně rostl také export do Maďarska (14,9 %) a Španělska (14,7 %). Poměrně solidní byl meziroční přírůstek hodnoty exportu na Slovensko (5,2 %), tempo ale zpomalilo oproti předchozím kvartálům, a stejně rostl i export do Francie. Mírného růstu dosáhl vývoz do Velké Británie (3,3 %). Z ostatních unijních zemí meziročně klesala hodnota vývozu do Itálie (-3,1 %), Nizozemska (-3,4 %, ovlivněno i vysokou srovnávací základnou), Rakouska (-1,4 %) a Švédska (-5,5 %). Vysokou dynamiku exportu do zemí mimo EU podpořil 21,9% růst vývozu do Švýcarska, 11,9% nárůst v případě Číny i silné 9,3% zvýšení vývozu do Ruska (tempo ale bylo slabší než v 1. pololetí). Silný, ale v porovnání s 1. pololetím mírnější byl také meziroční přírůstek exportu do Spojených států (8,6 %).

Motorová vozidla byla tahounem exportní dynamiky.

Většina z meziročního nárůstu hodnoty exportu ve 3. čtvrtletí připadla na obchod s motorovými vozidly (32,7 mld. korun, 15,3 %), což lze zčásti vysvětlit i nižší srovnávací základnou. Až daleko za hlavním vývozním artiklem se umístily příspěvky dalších druhů zboží. Významný byl přírůstek exportu strojů a zařízení (+4,4 mld. korun, 4,7 %). Dynamika vývozu ostatních významných artiklů byla méně výrazná – vývoz elektrických zařízení meziročně rostl o 0,7 % (0,5 mld. korun), kovodělných výrobků o 3,2 % (1,7 mld. korun), pryžových a plastových výrobků o 3,6 % (1,7 mld. korun), a chemických látek a přípravků o 3,6 % (1,4 mld. korun). Mimořádně vysoká s ohledem na obvyklou úroveň byla v souvislosti s kůrovcovou kalamitou hodnota vývozu produktů lesnictví a těžby dřeva. Ta ve 3. čtvrtletí vzrostla o 44,0 % (1,5 mld. korun) na 4,8 mld. korun. Vysoká srovnávací základna ovlivnila export počítačů, elektronických a optických přístrojů, který poklesl o 6,0 % (5,7 mld. korun). Hodnota vývozu základních kovů se meziročně snížila o 11,6 % (4,3 mld. korun).

Dovoz ve 3. čtvrtletí spíše stagnoval...

Celková hodnota importu zboží v 1. až 3. kvartálu dosáhla 2 638,1 mld. korun a meziročně narostla o 55,5 mld. korun (2,2 %). Meziroční dynamika dovozu v průběhu roku slábla. Zpomalení bylo výrazné již ve 2. čtvrtletí (ze 4,6 % na 1,2 %) a 3. čtvrtletí tento vývoj potvrdilo. Hodnota dovozu ve 3. kvartálu totiž meziročně vzrostla jen o 6,0 mld. korun (0,7 %) a dosáhla 864,1 mld. korun. Stagnaci vykázal dovoz z EU i ze zemí mimo ni. Mírně rostl dovoz z Německa (2,0 %) a Číny (2,0 %). Naopak posílení dynamiky zaznamenal import z Japonska (8,7 %) a Španělska (7,8 %). Ve výsledku ale převážil silně negativní meziroční vývoj u Ruska (-21,8 %) a Slovenska (-8,8 %).

... avšak i dovoz motorových vozidel ve 3. čtvrtletí nabral dech.

Podobně jako na straně vývozu meziroční dynamiku importu nejvíce ovlivnila motorová vozidla (meziroční přírůstek 9,4 %, +11,7 mld. korun) a stroje a zařízení (6,1 %, +5,0 mld. korun). Výraznější dopad na dynamiku měly také potravinářské výrobky (7,0 %, +2,6 mld. korun). Ve směru poklesu dovozu působila ropa a zemní plyn (-15,3 %, -5,9 mld. korun), zejména kvůli poklesu cen. Dalšími položkami, kde dovoz klesal, byly základní kovy (-7,2 %, -4,9 mld. korun), počítače, elektronické a optické přístroje (-4,4 %, -4,6 mld.

¹ Údaje statistiky zahraničního obchodu v národním pojetí v nominálním vyjádření zahrnující pouze obchod se zbožím. Hodnota vývozu je zachycena v cenách FOB, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou na hranice ČR. Dovoz uvedený níže v této kapitole je v cenách CIF, tj. včetně nákladů souvisejících s dopravou v zahraničí na hranice ČR. Data jsou platná k 9. 12. 2019.

korun) a také koks a rafinované ropné výrobky (-12,5 %, -2,2 mld. korun).

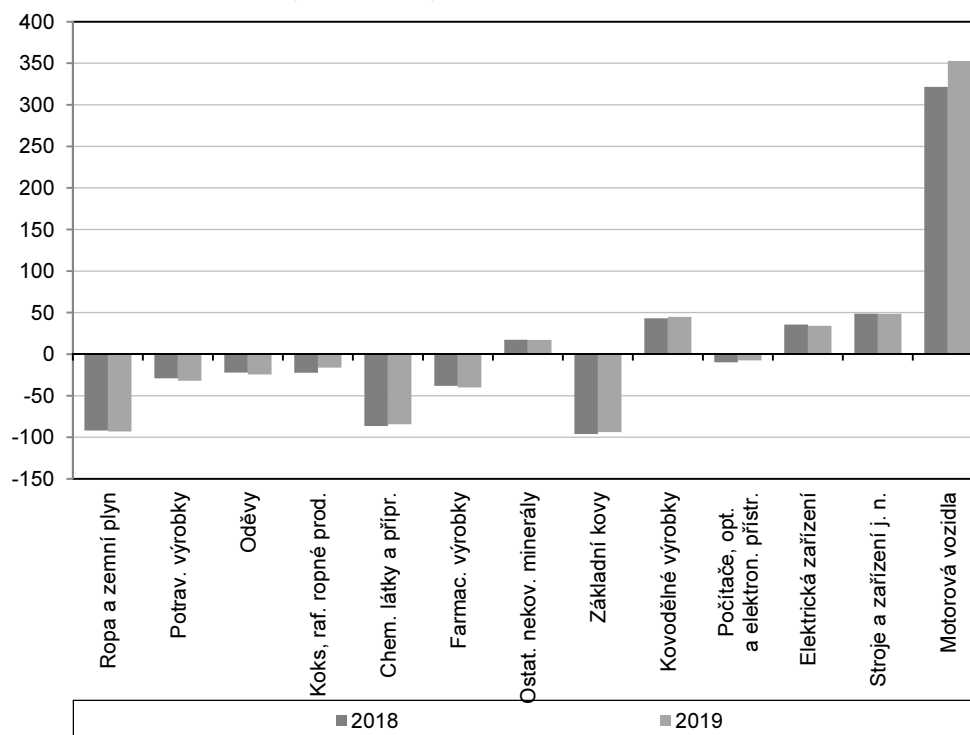
Rekordní zvýšení přebytku zahraničního obchodu ve 3. čtvrtletí vylepšilo výsledky celého roku.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím jasně odráží výše popsaný pozitivní vývoj vývozu v kombinaci se slábnoucí dynamikou importu. Celkový přebytek kumulovaně od počátku roku činil 136,5 mld. korun a meziročně se zvýšil o 49,9 mld. Hlavní úlohu v tom hrál právě 3. kvartál. Kladné saldo totiž dosáhlo 29,8 mld. korun a meziročně narostlo o 34,1 mld. korun (nejvíce v celé dostupné časové řadě). Většina meziročního růstu přebytku ve 3. čtvrtletí připadala na země EU (+25,0 mld. korun). Po více než dvouleté sérii prohlubování negativního salda ale došlo k meziročnímu zmírnění deficitu obchodu také se zeměmi mimo EU (o 11,0 mld. korun). Roli zde hrálo snížení cen ropy a zemního plynu. Výrazné zlepšení bilance tedy zaznamenal obchod s Ruskem (+9,6 mld. korun), Německem (+7,0 mld. korun) a Slovenskem (+8,2 mld. korun). Významnější zhoršení bilance bylo patrné v případě Itálie (-2,1 mld. korun) a Švédska (-1,1 mld. korun).

Obchod s motorovými vozidly ke zlepšení bilance přispěl nejvíce.

Ve směru meziročního růstu přebytku bilance ve 3. čtvrtletí nejsilněji přispěl obchod s motorovými vozidly (+21,0 mld. korun). Zejména kvůli poklesu cen se výrazně zlepšila bilance obchodu s ropou a zemním plynem (+6,6 mld. korun). Pozitivně působila bilance obchodu s ostatními dopravními prostředky (+3,2 mld. korun), chemickými látkami a přípravky (+2,6 mld. korun), produkty lesnictví a těžby dřeva (+1,6 mld. korun) a kovodělnými výrobky (+1,0 mld. korun). Výraznější zhoršení bilance nastalo u základních farmaceutických výrobků (-1,3 mld. korun) a počítačů, elektronických a optických přístrojů (-1,1 mld. korun).

Graf č. 10 Bilance zahraničního obchodu* ve statistice zahraničního obchodu (kumulace 1. až 3. čtvrtletí, v mld. korun, vybrané oddíly klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ
*v národním pojetí

